

THỰC HÀNH NGHI THỨC TỔNG ÔN TẠI ĐÌNH THẦN CHÁNH MỸ, THÀNH PHỐ THỦ DẦU MỘT, TỈNH BÌNH DƯƠNG

• Đinh Thanh Huy^(*)

Tóm tắt

Nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ là một trong những lễ tục lâu đời của người dân địa phương. Trước kia, nghi thức Tổng Ôn là tín ngưỡng dân gian hoạt động độc lập với các thiết chế tâm linh tín ngưỡng khác như: đình thần, miếu, miếu thờ Tiên Sư, đền... Hiện nay, nghi thức Tổng Ôn không còn là một thiết chế riêng biệt và phổ biến như trước nữa mà được cộng sinh và trở thành một trong những nghi lễ trong nghi thức cúng đình, cúng miếu, cúng miếu thờ Tiên Sư, cúng đền... Đình thần Chánh Mỹ là một trong những cơ sở tín ngưỡng dân gian điển hình còn duy trì khá bài bản và quy củ nghi thức Tổng Ôn. Theo như lệ cũ, nghi thức Tổng Ôn được tổ chức định kỳ vào tháng 3 Âm lịch hàng năm. Ngoài công tác chuẩn bị, nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ gồm có 10 nghi lễ: Thỉnh Thành Hoàng, Thỉnh Tổ, Thỉnh Bình, Nghinh Thành Hoàng, Thiết Bình, Phát Lương, Phát Khiển, Nghinh Ôn Bộ, Đưa Ôn và Tạ Tổ. Nghi thức Tổng Ôn là lệ cúng định kỳ của nhân dân phường Chánh Mỹ nhằm khao tế và tống tiễn ôn hoàng, dịch lệ ra khỏi địa bàn cư trú của người dân địa phương. Đây là một trong những tục lệ truyền thống được duy trì qua nhiều thế hệ cư dân sinh sống trên vùng đất Chánh Mỹ.

Từ khoá: Tổng Ôn, nghi thức Tổng Ôn, đình thần Chánh Mỹ.

1. Đặt vấn đề

Đình thần Chánh Mỹ tọa lạc ở tọa độ 10059'26"N - 106038'33"N, tại khu phố Chánh Lộc, phường Chánh Mỹ, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương. Trước kia, đình thần Chánh Mỹ có tên gọi là đình thần Chánh Thiện tọa lạc cách đình mới khoảng 200 mét (Nằm trong khuôn viên trường Sĩ quan Công Binh - số 229B, đường Bạch Đằng, phường Phú Cường, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương). Đêm ngày 9 tháng 3 năm 1945, Nhật bắt ngờ tấn công đồn lính Pháp tại thành Săn Đá. Chỉ sau 2 giờ liên tiếp nã đạn pháo, Nhật triệt hạ nhanh gọn 200 lính Pháp trong thành Săn Đá. Đình thần Chánh Thiện hứng chịu đạn pháo của Nhật trong trận chiến ấy nên bị hư hỏng nặng. Cuối năm 1945, nhân dân xin phép chính quyền sở tại cho tái lập đình ở vị trí hiện nay. Từ ngày tái lập đến nay, Ban Tổ chức đình thần Chánh Mỹ đã sửa chữa, tôn tạo nhiều lần và duy trì ổn định các lệ cúng diễn ra tại đình.

Ngoài 2 lệ cúng Kỳ Yên (16/2 Âm lịch) và Kỳ Bông (16/8 Âm lịch), đình thần Chánh Mỹ còn duy trì ổn định lệ cúng Tổng Ôn vào tháng 3 Âm lịch hàng năm. Nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ mang đậm màu sắc của Đạo giáo dân

gian. Nghi thức Tổng Ôn được thực hiện bởi 2 thầy pháp (thường được gọi là thầy cúng hay pháp sư). Hiện nay, nghi thức Tổng Ôn đã giảm bớt nghi lễ, hội hè, nghệ thuật xướng lễ, các lễ vật khao tế và thời gian tổ chức. Nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ là một trong những lễ tục hy hữu còn thực hành quy củ, bài bản và được tổ chức riêng biệt, không gộp chung vào 2 lệ cúng Kỳ Yên và Kỳ Bông của đình thần.

Nghi thức Tổng Ôn là một lễ tục trong thiết chế tâm linh tín ngưỡng dân gian xuất hiện khá sớm trên đất Bình Dương. Nó được phôi thai và ra đời gắn với thời kỳ khai phá lập làng của bộ phận cư dân Nam tiến vào khoảng cuối thế kỷ XVII - đầu thế kỷ XVIII. Đối mặt với sức ép của các chúa Trịnh ở phía Bắc, các chúa Nguyễn không ngừng mở rộng lãnh thổ về phía Nam. Trong bối cảnh ấy, một bộ phận dân cư gồm nhiều giai tầng khác nhau đã di dân vào Nam để tránh chiến tranh loạn lạc. Trên vùng đất mới, những lớp cư dân đầu tiên vào Nam khai phá lập làng thường xuyên phải đối mặt với nhiều nguy hiểm luôn rình rập cướp đi sinh mạng của người dân. Trong đó yếu tố thời tiết, khí hậu, thổ nhưỡng cũng là đe dọa lớn, nhất là thời điểm chuyển giao giữa mùa Xuân và mùa Hạ. Đó là cao điểm bùng phát bệnh dịch truyền nhiễm dễ mắc phải. Trình độ y học lúc bấy giờ vẫn chưa tìm ra được nguyên nhân gây bệnh. Đã vậy, đội ngũ

^(*) Báo tàng tỉnh Bình Dương.

thầy lang còn quá mỏng ở các nơi tụ cư nên khi dịch bệnh xảy ra, người dân rất hoang mang lo sợ phải đối diện với tử thần. Trước sự bất lực của giới hương chức và các thầy lang, người dân gửi trọn niềm tin trị khỏi bệnh dịch vào giới đạo sỹ hay còn gọi là thầy cúng, thầy pháp hoặc pháp sư và các đấng thần thánh siêu nhiên.

Theo thầy pháp Võ Văn Trị (tên thường gọi là thầy Ba): ông sơ của thầy người gốc miền Trung vào Củ Chi lập nghiệp vào năm Nhâm Dần (1842). Trong những ngày đầu khai phá trên xứ Củ Chi, người dân trong làng hay bị chết do mắc bệnh dịch và thậm chí chết cả nhà. Lúc đầu, những người hàng xóm đứng ra chôn cất nhưng về sau có hiện tượng bị lây bệnh dịch nên những người ở gần nhà có bệnh dịch cũng tránh xa để không mang hoạ về nhà. Do vậy, cứ đến đỉnh điểm bệnh dịch xảy ra, Trùm biện là người đứng đầu xóm áp sai dân binh trai tráng đào huyệt ở nơi xa dân cư hoặc đào huyệt ngay giữa nhà người xấu số chôn cất và đốt luôn cả nhà nhằm thiêu cháy bệnh dịch. Sau đó, Trùm biện van vái định ra lệ cúng Tổng Ôn hàng năm để tiêu trừ bệnh dịch. Trước đây, nghi thức Tổng Ôn thường được tổ chức tại các chợ làng, nhà làng, đình thần làng, nhà dân hoặc ngã ba đường cái.

Ông Út Trắng - Trưởng Ban Tổ chức đình thần Chánh Mỹ cho rằng nghi thức Tổng Ôn có từ thời khai phá, lập làng. Từ năm 1845 đến nay, nghi thức Tổng Ôn là một lệ cúng định kỳ của dân làng vào tháng 3 Âm lịch hàng năm. Cũng như trước kia, nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ mang ý nghĩa tống đi tai ương, bệnh dịch, cầu cho quốc thái, dân an, nhà nhà ấm no và hạnh phúc.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Công tác chuẩn bị trước khi diễn ra nghi thức Tổng Ôn

Cũng như những năm trước, sau khi kết thúc lễ Kỳ Yên vào ngày 16 tháng 2 Âm lịch, Ban Tổ chức đình thần Chánh Mỹ ngồi lại họp bàn và phân công nhiệm vụ cho từng thành viên trong Ban Nghi lễ. Theo đó, ông Út Trắng sẽ đi xem ngày cúng, ông Nguyễn Văn Chuyên làm thuyền tống ôn, ông Nguyễn Thanh Sơn sửa sang và sắp xếp các bàn cúng và cô Sáu Hồng chuẩn bị các lễ vật cúng tế.

Vào đầu tháng 3 Âm lịch hàng năm, Trưởng

Ban Tổ chức đình Chánh Mỹ sang nhà thầy Tô Văn Mong (tên thường gọi là thầy Hai Mè) tại số nhà 1684A, Tỉnh lộ 8, xã Hoà Phú, huyện Củ Chi, thành phố Hồ Chí Minh để xem ngày tốt tổ chức nghi thức Tổng Ôn. Ngày tốt thường là ngày chư Phật, chư Thần chứng - nghĩa là ngày có Phật, Thần chứng giám. Đồng thời ngày cúng phải tránh các yếu tố kiêng kỵ như tránh các ngày sát chủ âm, sát chủ dương; ngày sát chủ, sát khách; ngày ô uế; ngày thọ, tứ; ngày vãng vong,...

Sau khi chọn được ngày tốt tổ chức nghi thức Tổng Ôn, thầy Hai liên hệ với thầy Ba chuẩn bị các văn cúng, khoa cúng và bài vị. Hiện nay, thầy Ba sử dụng bút lông cứng và giấy bản khổ A3 để viết văn cúng. Trong nghi thức Tổng Ôn có 7 loại văn cúng chính bao gồm: Tráp Thành Hoàng, Ý Tổng Ôn, Diệp Tá Bình, Hịch Tấu Phát Chùa, Hịch Tấu Phát Đình, Hịch Tấu Phát Tam Kỳ, Diệp Tổng Ôn. Khoa cúng gồm có 5 loại: Thuyết tướng khoa nghi (nay không còn thực hành), Thuyết binh khoa nghi, Nghinh Thành Hoàng Khoa, Truy tam đạo khoa, Tổng ôn tống khách khoa nghi. Bài vị gồm 3 cái: Hòa Ôn chúa tướng, Thành Hoàng bốn xứ Cao Các đại vương và Hành binh hành khiển đương niên. Hiện nay văn cúng vẫn còn được viết bằng chữ Hán bằng bút lông cứng, mực màu đen trên giấy bản màu trắng hoặc màu vàng. Thầy Ba cho rằng viết văn cúng không đơn thuần sao chép lại là được, để văn cúng có giá trị trong cúng tế thì ngoài nội dung văn cúng đúng còn phải phê đúng và đảm bảo tính thẩm mỹ.

Để văn cúng đảm bảo hình thức và nội dung, thầy Ba dùng bút lông cứng màu đỏ phê các nét số móc vào 2 chữ ở đầu câu nhằm mục đích kiểm duyệt nội dung của văn cúng. Tiếp đến, thầy Ba phê thêm các chữ vào tháng, ngày và những chỗ được chừa sẵn. Viết chữ gì tùy thuộc vào ngày viết văn cúng, ví dụ như: các ngày bắt đầu bằng can Giáp, Ất (thuộc hành mộc) thì viết chữ *Thử Ngưu Đê*; các ngày bắt đầu bằng can Bính, Đinh (thuộc hành hỏa) thì viết chữ *Hổ Pháo Bê*; các ngày bắt đầu bằng can Mậu, Kỷ (thuộc hành thổ) thì viết chữ *Long Xà Mã*; các ngày bắt đầu bằng can Canh, Tân (thuộc hành kim) thì viết chữ *Dương Hầu Kê*; các ngày bắt đầu bằng can Nhâm, Quý (thuộc hành thủy) thì viết chữ *Trư Tổ Dụng*.

Nếu như văn cúng viết từ ngày 1 đến ngày 10 thì phê chữ Ất (乙) phía bên phải từ tháng đến ngày. Năm nay, cúng Tổng Ôn vào ngày Đinh Dậu nên thầy Ba phê 4 chữ: *Thành Tâm Như Ý* (誠心如意) bên phải chữ khê thủ, đốn thủ ngay đầu Ý Tổng Ôn. Sau khi phê xong văn cúng, thầy Ba triện dấu thầy pháp vào chữ *đốn thủ bách bái* và năm cúng lên Ý Tổng Ôn; triện vào năm cúng và chữ *chức lục pháp sư* lên tráp và 2 điệp và 3 hịch tấu.

Về phía Ban Tổ chức đình thần Chánh Mỹ, sau khi xem và chọn được ngày tốt, ông Nguyễn Văn Chuyên được phân công làm thuyền tống ôn. Thuyền tống ôn là một phương tiện không thể thiếu trong nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ. Theo nhà nghiên cứu Huỳnh Ngọc Trảng và Trương Ngọc Tường: *Việc thả bè tống cô hồn xuống sông có lẽ bắt nguồn từ vũ trụ luận của Phật giáo, theo đó, địa ngục ở dưới chân núi Thiết Vi bao quanh bảy lớp biển Hương hải xa tít tắp hằng hà sa số do tuần. Nói cách khác là địa ngục ở ngoài biển xa và sông là đường ra biển cũng là đường đến trú sở của các cô hồn, ma quỷ, ...* [3, tr. 245]. Thuyền tống ôn được cấu tạo gồm 5 phần chính: thân thuyền, boong thuyền, khoan lái, mái che và cột treo cờ. Thuyền có kích thước: dài khoảng 1,8 mét, rộng khoảng 0,7 mét và cao khoảng 1,2 mét.

Lễ vật chính trong nghi thức Tổng Ôn tại đình Chánh Mỹ trước kia thường là heo sống nguyên con. Từ năm 1976 trở lại đây, lễ vật chính chỉ là đầu, đuôi, chân và lòng heo luộc chín. Cụ thể: Bàn thờ thần Thành Hoàng gồm có: hoa, quả, đèn, nhang, khay đựng rượu, trầu cau, đĩa giá đỗ, đĩa rau và nước; Các bàn thờ Tả Ban, Hữu Ban, Tiền Hiền, Hậu Hiền, miếu Bà Chúa Xứ chỉ bày biện hoa, quả, đèn, nhang, nước. Riêng bàn thờ Ông Hồ đặt thêm 1 tờ thịt sống; Các lễ vật bàn Tổ gồm: 3 tờ thịt luộc, 3 bộ tam sên, chén gạo, chén muối, chén nước mắm, đĩa bún, đĩa xôi, đĩa bánh bò, đĩa giá đỗ, 3 ly nước, 1 ly rượu, trầu, cau, thuốc lá, hoa, quả, đèn, nhang; Các lễ vật bàn Binh gồm: 2 tờ thịt luộc, 2 bộ tam sên, chén gạo, chén muối, chén nước mắm, 1 đĩa bún, 1 đĩa xôi, 1 đĩa bánh bò, 1 đĩa giá đỗ, 3 ly nước, 1 ly rượu, trầu, cau, thuốc lá, hoa, quả, đèn, nhang. Bên cạnh bàn Binh còn để thêm mâm lễ gồm: 3 con dao bầu, 3 cây đèn cây, đĩa tam sên và 1 tờ thịt luộc được sử dụng trong nghi lễ Phát

Khiển; Các lễ vật bàn Ngũ phương Ôn bộ gồm: 1 mâm đựng đầu heo và lòng heo luộc, 3 bộ tam sên, đĩa muối gạo, đĩa trầu cau vàng mã, đĩa xôi, đĩa bún, đĩa giá đỗ, đĩa bánh bò, đĩa bánh phồng tôm, chén nước mắm, khay ngũ quả, bình bông, lư hương. Bên cạnh để 1 mâm gồm có: vàng mã, chén gạo, chén muối, thuốc lá, bài Tây dùng để đặt trên thuyền trong nghi lễ Đưa Ôn. Ở dưới chiếu làm lễ trước bàn Ngũ phương Ôn bộ có để 1 khay đựng 2 cây đèn, 1 bát hương, một ly nước và lá trầu.

2.2. Diễn tiến nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ

Hiện nay, nghi thức Tổng Ôn ở đình thần Chánh Mỹ gồm có 10 nghi lễ bao gồm: Trình Thành Hoàng, Thỉnh Tô, Thỉnh Binh, Nghinh Thành Hoàng, Thiết Binh, Phát Lương, Phát Khiển, Nghinh Ôn Bộ, Đưa Ôn và Tạ Tô.

Nghi lễ trình Thành Hoàng diễn ra trước bàn thờ thần. Mục đích nghi lễ là để cầu xin Thành Hoàng bản xứ Cao Các đại vương, Tả ban liệt vị tôn thần, Hữu ban liệt vị tôn thần cho phép nhân dân phường Chánh Mỹ thiết lập đàn tràng giải trừ ôn hoàng, dịch lệ. Bắt đầu nghi lễ, Ban Nghi lễ niệm hương khấn xin thần thành hoàng Cao Các Đại Vương cho phép Ban Nghi lễ mời thầy pháp về thực hiện nghi thức Tổng Ôn theo tục lệ của làng. Tiếp đến, Ban Nghi lễ bái lạy chư Thiên, Hư Vô Chiếu Giám và thành hoàng bản xứ Cao Các đại vương. Sau đó, thầy pháp văn niệm hương, làm phép tẩy ứ, đọc *tráp Thành Hoàng, thần tráp, thần chú đốt tráp và thần chú thỉnh thành hoàng Kỳ Tín Cao Các đại vương*. Nội dung tráp, các bài thần chú mang hàm ý cầu xin được sự che chở và giúp đỡ của thần để nhân dân tránh được tai ương, dịch bệnh. Kết thúc nghi lễ Trình Thành Hoàng, thầy pháp võ mượn cặp Thanh Long đao của thần thành hoàng Cao Các đại vương để làm pháp khí sử dụng trong nghi lễ Đưa Ôn.

Nghi lễ Thỉnh Tô diễn ra tại dãy nhà Đông lang của đình thần Chánh Mỹ. Đây là nghi lễ mời Phật Tô, Tô pháp giáng hạ pháp đàn phù trợ thầy pháp độ vong oan hồn cứu ngục, trấn quỷ, diệt tà ma và đưa ôn hoàng, dịch lệ đi về biển Đông để dân làng được bình an. Nghi lễ được bắt đầu bởi nghi niệm hương và làm phép giải ứ bằng cách dùng lá trầu vẩy nước đã đượcthur hương theo 5 hướng: trời,

đất, người, tà quỷ và bản Tổ. Tiếp đến, thầy pháp bảm ấn mời tam thiên ngự giáng đàn tràng và đọc *Ý Tổng Ôn* để trình bày lý do của lễ cúng. Sau đó, thầy pháp vẫn vừa đọc thần chú vừa đá 3 hồi trống mời Phật Tổ giáng lâm phù hộ cho nhân dân bá tánh được bình an.

Để giữ yên ổn cho xóm làng, thầy pháp vẫn dùng khăn ấn, lệnh bài và hương khấn niệm mời Tề Huyền Đô tam thánh hiển linh phù hộ pháp đàn. Thầy pháp vẫn thư hương chữ giải uế (解穢), nẹp khăn ấn và trích lệnh bài để tiêu diệt ma quỷ, tiêu tan tà khí. Tiếp đến, thầy pháp võ tụng bài thần chú thỉnh Tổ và chiêu Bình để cầu xin Tổ cho phép thầy pháp mời binh về giải trừ ôn hoàng dịch lệ.

Thỉnh Bình là nghi lễ khao tế binh lính của các chúa tướng làm nhiệm vụ giải trừ ôn hoàng dịch lệ để mang lại cuộc sống yên ổn cho người dân. Bắt đầu nghi lễ, thầy pháp võ khấn niệm: mời binh lính của Khương Phụ Hoà Ôn chúa tướng, ngũ phương ôn tướng, ngũ bộ ôn binh; mời binh lính của Hoà Ôn chúa tướng, Thủy Bộ ôn binh, Đệ Cao thiên tướng, nội binh cấp ngoại binh sai, thiên thiên lực sỹ, vạn vạn tinh binh nhanh chóng đến đàn tràng nhận lễ vật khao tế. Đồng thời phù hộ nhân dân được bình an, mạnh giỏi và tật bệnh tiêu trừ.

Bắt đầu nghi lễ, Chánh bái lễ tam bái: chư Thiên, Hư Vô Chiêu Giám và các vị chúa Ôn theo lời xướng của thầy pháp võ. Sau đó, thầy Hai đọc bài thần chú *thỉnh binh* bằng giọng luyện để gọi binh giúp thầy pháp trăm quỷ, tiêu diệt tà ma và giải trừ ôn hoàng, dịch lệ. Để tránh bị quấy nhiễu trong khi làm pháp sự, thầy pháp võ tụng bài thần chú *thỉnh tam vị chúa ôn, ngũ vị chúa ôn* đem binh tới trấn giữ và che chở đàn tràng. Tiếp đến, thầy pháp võ đọc bài kệ *tướng diêm mễ* để tưởng nhớ về gốc tích gạo muối. Đồng thời, thư hương lên gạo muối 4 chữ *thiên biến vạn hoá*, bảm ấn, đọc luyện bài thần chú *phù diêm mễ* và bài thần chú đốt tiền mã nhằm biến hoá gạo muối cho đủ số lượng để khao tế binh tướng.

Nghinh Thành Hoàng là nghi lễ đón tiếp Thành Hoàng và binh lính của Thành Hoàng về nhận lễ khao tế, trừ ôn hoàng, dịch lệ. Sau khi thực hiện xong nghi tam bái, thầy pháp vẫn đọc Nghinh Thành Hoàng khoa, tụng bài thần chú *Động trung huyền hư*. Sau khi thư hương lên ly nước làm phép,

thầy pháp vẫn dùng lá trâu vẩy nước phép giải uế để đón tiếp Thành Hoàng. Tiếp đến, thầy pháp võ tụng bài thần chú Nhất niệm thông tam giới và đọc tiếp Nghinh Thành Hoàng khoa với nội dung triệu hồi quan quân, binh tướng giáng hạ pháp đàn. Sau đó, đọc *Ý Tổng Ôn* để nhờ binh lính Thành Hoàng tiêu trừ ôn hoàng dịch lệ và ban phước cho nhân dân.

Thiết Bình là nghi lễ khao tế nhằm mục đích mượn binh của các vị Hoà Ôn chúa tướng, tam vị chúa ôn, ngũ vị chúa ôn, cùng Khương phụ Hoà ôn chúa tướng, ngũ phương ôn tướng, ngũ bộ ôn binh để giải trừ ôn hoàng, dịch lệ.

Trình tự nghi lễ cũng được bắt đầu bằng nghi tam bái: chư Thiên, Hư Vô Chiêu Giám và Hoà Ôn chúa tướng do thầy pháp vẫn làm xướng quan. Tiếp theo, thầy pháp vẫn tụng bài thần chú *Động trung huyền hư* và làm phép giải uế trước khi mời chư thần giáng hạ chứng kiến. Trọng tâm của nghi lễ này là bài tụng *Thuyết Bình khoa* với nội dung chủ yếu là mời: Hoà Ôn chúa tướng, Khang Phụ tiên sinh, chư tướng ngũ phương sở trị, thập loại cô hồn, thập tam đẳng đạo, thiện trác tinh binh, thổ công, thổ địa, liệt vị uy linh, thiên thiên lực sỹ, vạn vạn tinh binh đồng hành tốc đáo đàn tràng thụ hưởng lễ vật khao tế.

Thầy pháp vẫn đọc *Ý Tổng Ôn* truyền tải nội dung nói về lý do thực hiện nghi thức Tổng Ôn tại đình thần Chánh Mỹ. Thầy pháp vẫn khấn niệm, nẹp khăn ấn và dùng hương viết chữ 擲 (*Trịch*) xuống đất, rồi vừa niệm chú vừa trích ấn 3 lần xuống đất để triệu hồi âm binh. Tiếp đến, thầy pháp vẫn tiếp tục tụng thuyết bình khoa và đọc *Điệp Tá Bình* để mượn binh lính của chư tướng làm nhiệm vụ tống ôn hoàng, dịch lệ đi xa. Trước khi kết thúc nghi lễ này, thầy pháp võ niệm hương dặn dò binh sỹ làm nhiệm vụ tống ôn.

Phát Lương là nghi lễ cấp gạo, muối, tiền mã cho binh lính mà thầy pháp mượn các chúa tướng trấn giữ ở ngũ phương để giải tống thiên ôn và cấp gạo muối cho nhân binh trên thuyền, cùng các âm binh là cô hồn, các đảng quanh quần ở trong làng. Bắt đầu nghi lễ Phát Lương, thầy pháp võ khấn xin chư Phật, chư Thiên, Hoà Ôn chúa tướng và Hậu tổ chứng kiến nghi lễ Phát Lương. Đồng thời, mời Hoà Ôn chúa tướng, chư vị Phật tổ, nội binh cấp ngoại binh sai, thiên thiên lực sỹ, vạn

vạn tinh binh phò hộ và giúp đỡ nhân dân giải trừ ôn hoàng, dịch lệ.

Chánh bái khấu bái chư Thiên, Hư Vô Chiếu Giám, Phật Tổ cùng các quan tướng theo lời xướng của thầy pháp võ. Tiếp đến, thầy pháp nói lời *nginh binh* để đón mời binh lính, vừa nói lời thầy pháp võ vừa nặc khăn ấn đón tiếp binh về từ các hướng. Khi binh tướng đủ đầy, thầy pháp võ nói Xuân nữ, đọc *kệ tướng diêm mẽ* để nhớ về gốc tích gạo muối. Vì số lượng binh lính rất đông trong khi lương khao té có hạn nên thầy pháp võ làm phép biến hoá gạo muối bằng cách đọc thần chú phù diêm mẽ giọng luyện, thư hương, bảm ấn, đốt tiền mã để biến hoá gạo, muối, tiền mã chia đủ khắp muôn ngàn quân binh ăn no và đợi lệnh thầy truyền.

Trong từng của phát lương, thầy pháp võ vận dụng khéo léo 3 lần điệu cổ: nói lời, nói Xuân nữ, hát Nam và nặc khăn ấn để thực hiện nghi phát lương. Phát lương được thực hiện theo trình tự từ trong ra ngoài theo thứ tự: Đông, Nam, Tây, Bắc, Trung ương ở đàn nội và đàn ngoại tại thuyền tống ôn.

Phát Khiển là nghi lễ sai người phát hịch tống ôn tới chùa, đình và ngã ba đường cái. Thầy Hai niệm hương khấn mời chư vị Phật tổ, Hoà Ôn chúa tướng, Quan Âm Phật Bà, nội binh cấp, ngoại binh sai, thiên thiên lực sỹ, vạn vạn tinh binh nhận lễ chứng minh và phò hộ cho nhân dân bá tánh được bình an.

Sau khi niệm hương khấn xin chư vị công đồng Phật tự, công đồng đình miếu, công đồng tam kỳ cảm ứng chứng minh nghi thức Tống Ôn tại đình thần Chánh Mỹ, thầy pháp văn xướng lễ cho Chánh bái khấu lạy: chư Thiên, Hư Vô chiếu giám, Công đồng Phật tự, Công đồng đình miếu, Công đồng tam kỳ và Ngũ phương Ngũ bộ kỳ quán.

Thầy pháp văn tụng bài thần chú *Động trung huyền hư* và làm phép giải uế 3 con dao sử dụng để phát hịch tam đạo. Tiếp đến, tụng bài thần chú *Nhất niệm thông tam giới*, tụng *Truy Tam Đạo* và đọc *Ý Tống Ôn* nhằm thông báo lý do của buổi lễ đến các Công đồng Phật tự, Công đồng đình miếu và Công đồng tam kỳ. Sau đó, thầy pháp võ lần lượt đọc *Hịch phát tấu chùa*, *Hịch phát tấu đình* và *Hịch phát tấu tam kỳ* nhằm truyền ý chỉ tống ôn tới 3 công đồng.

Sau khi thầy pháp văn thực hiện xong cúng khoa phát khiển, thầy pháp võ xướng lễ tam bái và nói lời phát Hịch Tam Đạo. Trong khi nói lời phát hịch, thầy pháp võ thư hương và nặc khăn ấn để kết thúc 1 lời thỉnh cầu. Sau đó thầy pháp võ sai người phát hịch tấu lần lượt theo 3 hướng: chùa, đình và ngã ba đường cái. Người nhận nhiệm vụ phát hịch nhận lấy đèn cây, dao và hịch tấu đi theo hướng thầy chỉ. Người phát hịch đi chừng hơn 10 mét thì dừng lại, đem con dao cắm xuống đất trần yếm và đốt hịch để kết thúc nghi lễ Phát Khiển.

Nginh Ôn Bộ là nghi lễ đón tiếp, khao tế ngũ phương ôn tướng, ngũ bộ ôn binh trước sự chứng kiến của chư Thiên, Hư Vô Chiếu Giám, Kim niên Thổ hiền hành trình, Việt Vương hành khiển và Thiên Cầu hành binh.

Nghi lễ Nginh Ôn Bộ cũng bắt đầu bởi nghi tam bái. Tiếp đến, thầy pháp văn tụng bài thần chú *Động trung huyền hư* và làm phép giải uế. Sau đó, thầy pháp văn tụng lần lượt các bài thần chú Nhất niệm thông tam giới, tụng Tống Ôn Tống Khách khoa, Ý Tống Ôn và đọc *Điệp Tống Ôn*. Cuối cùng, thầy pháp văn chuyển sang đọc Tống ôn Tống khách khoa bằng giọng luyện. Nội dung của các bài thần chú, *Ý Tống Ôn*, *Điệp Tống Ôn*, *Tống Ôn Tống Khách khoa* nhằm thông báo cho ngũ phương ôn tướng, ngũ bộ ôn binh được biết về lý do nghi lễ Nginh Ôn Bộ. Đồng thời, dâng hiến lễ vật khao tế và tờ trình tống ôn để ngũ phương ôn tướng, ngũ bộ ôn binh chứng giám. Trong tờ trình tống ôn (*Điệp Tống Ôn*) có ghi rõ số lính ở từng phương được mời khao tế.

Trước khi lệnh truyền âm binh, ôn hoàng, dịch lệ lên thuyền, thầy pháp võ thực hiện khai quang, diêm nhãn các hình nhân binh và thuyền trưởng để canh giữ và lái thuyền tống ôn đi đến nơi đến chốn. Thầy pháp đặt tên cho người hầu trên thuyền là Ma Văn Gánh, Ma Văn Vác, Ma Thị Gánh, Ma Thị Vác đi theo hầu hạ Việt Vương hành khiển, Thiên Bá, Thành Tào hành binh, Ngũ phương Ôn tướng, Ngũ bộ Ôn binh. Đồng thời, người hầu cũng gánh vác luôn lạnh, nóng, ốm đau, bệnh tật để nhân dân trong vùng được bình an.

Thầy pháp võ đặt *Điệp Tống Ôn* và bài vị Việt Vương hành khiển, Thiên Bá, Thành Tào hành binh lên thuyền. *Điệp Tống Ôn* để trên

thuyền mang ý nghĩa như giấy thông hành để thuyền không bị cản trở. Sau khi các hình nhân trên thuyền tống ôn được khai quang điểm nhãn xong, thầy pháp vẫn nhắc nhở những người tham gia buổi lễ: ai bị hạn tam tai, mộc ách thì bỏ tiền lẻ lên thuyền tống hạn tam tai, mộc ách và những xui xẻo đi xa theo thuyền.

Đưa Ôn là nghi lễ đưa thuyền tống ôn đi thả xuống sông Sài Gòn. Thầy pháp võ cầm Thanh Long đao khấn niệm. Tiếp đến, thầy pháp vừa đọc bài thần chú *rao binh Tống Ôn Đưa Khách* vừa múa Thanh Long đao trăm quý, trừ tai ương. Song, thầy pháp ra lệnh cho âm binh nhận xong lương thảo đứng thành 2 hàng ngăn nắp chờ khi thuyền quay đầu ra cổng đình thì lần lượt lên thuyền đi biệt xứ.

Đoàn đưa ôn bắt đầu khiên thuyền đi thả xuống sông Sài Gòn. Đi đầu đoàn đưa ôn là 2 người vừa khiên vừa đánh trống chiêng. Tiếp đến là 4 người khiên thuyền tống ôn và đi sau cuối là thầy pháp. Khi đoàn đưa thuyền tống ôn đi tới cổng đình, thầy pháp đưa Thanh Long cho một thành viên trong Ban Nghi lễ để tiếp tục vung đao chém tà ma, yêu quái, tiêu trừ dịch bệnh và tai ương.

Đoàn rước khiên thuyền đi đến giữa cầu Phú Cường trên sông Sài Gòn thì dừng lại. Các thành viên trong đoàn đưa buộc dây neo và thả thuyền tống ôn xuống sông. Trước khi thả thuyền tống ôn xuống sông Sài Gòn, một người trong ban nghi lễ hô to “Tây hồ trực chỉ” để hướng thuyền ra biển cả. Sau đó thả thuyền xuống sông trôi theo nước.

Nghi lễ Tạ Tổ được thực hiện khi đoàn đưa ôn đưa thuyền tống ôn thả xuống sông Sài Gòn quay trở lại đình. Thầy pháp võ mang trả lại cặp Thanh Long đao cho thần thành hoàng Kỷ Tín Cao Các đại vương ở trong chánh điện. Sau đó, thầy pháp quay trở ra bàn Tổ niệm hương lễ tạ chư y Kiến Thức Thông Đạt linh quan tướng cung, chánh thập nhị vị tổ tiên lai và binh thầy đã giúp đỡ cho nhân dân bá tánh giải tống thiên ôn, tiêu trừ bệnh tật. Đây cũng là nghi lễ cuối cùng của nghi thức Tống Ôn tại đình thần Chánh Mỹ.

Sau một buổi làm việc nghiêm túc, nghi thức Tống Ôn tại đình thần Chánh Mỹ đã diễn ra thành công tốt đẹp. Ban Tổ chức, hai thầy pháp và những người tham dự nghi thức Tống Ôn tại đình thần Chánh Mỹ ngồi lại với nhau ăn bữa cơm thân mật

và hàn huyên tâm sự. Họ cùng nhau ôn lại những kỷ niệm buồn vui về những người tiền nhiệm và thầy pháp quá vãng. Họ chia sẻ những khó khăn trong cuộc sống, rồi cũng đến lúc chia tay nhau và hẹn ước năm sau hội ngộ.

3. Kết luận

Hiện nay, nghi thức Tống Ôn đình thần Chánh Mỹ còn duy trì thực hành khá bài bản và quy cũ. Nghi thức Tống Ôn là một trong những hoạt động tâm linh tín ngưỡng dân gian truyền thống mang đậm bản sắc văn hoá của cư dân Nam Bộ xưa. Nghi thức Tống Ôn là hoạt động tâm linh tín ngưỡng của một bộ phận dân cư sinh sống tại phường Chánh Mỹ, thành phố Thủ Dầu Một, tỉnh Bình Dương. Nghi thức Tống Ôn tồn tại song hành hoặc gắn liền với thực hành tín ngưỡng thờ thần Thành Hoàng trong thiết chế văn hoá đình thần ở Bình Dương nói riêng và ở Nam Bộ nói chung.

Nghi thức Tống Ôn mang ý nghĩa trước hết là một lễ tục lâu đời của cư dân Chánh Mỹ, nhằm đáp ứng nhu cầu tâm linh, tín ngưỡng của người dân địa phương. Mặc dù, điều kiện sống của người dân đã có những chuyển biến nhất định, nhất là sự phát triển của hệ thống y tế các cấp và những thành tựu của y học hiện nay. Do vậy, hiện tượng bệnh dịch truyền nhiễm tràn lan trong lúc giao mùa đã được khắc phục và không còn là nỗi ám ảnh của người dân. Tuy nhiên, trong bối cảnh công nghiệp hoá và hiện đại hoá ngày nay, cuộc sống của người dân vẫn còn nhiều rủi ro và bất trắc. Vì vậy, họ vẫn còn niềm tin vào các đấng khuất mày khuất mặt, họ tôn thờ và cúng tế để cầu mong được bình an trong cuộc sống.

Sự ra đời và tồn tại nghi thức Tống Ôn gắn liền với lịch sử phát triển của vùng đất Chánh Mỹ. Nghi thức Tống Ôn không chỉ là hoạt động tâm linh tín ngưỡng dân gian mà còn có giá trị cổ kết cộng đồng dân cư trong làng xã nông thôn. Điều đó biểu hiện qua hoạt động có tổ chức và có tôn ti trật tự. Trưởng Ban Tổ chức thường là người cao tuổi, có uy tín và được cộng đồng dân cư kính trọng. Thông qua thực hành nghi thức Tống Ôn nói riêng và tín ngưỡng thờ cúng thần Thành Hoàng nói chung, Trưởng Ban Tổ chức có tiếng nói nhất định trong tập hợp và phân công nhiệm vụ cho các thành viên mỗi khi có lễ cúng. Đồng thời, các thành viên trong

Ban Tổ chức luôn hướng những người tham gia hướng đến điều thiện, điều tốt và sẵn sàng giúp đỡ những người hoạn nạn.

Phụ lục:

Tráp Thành Hoàng văn:

Nguyên văn chữ Hán:

靈寶大法司筭付城隍土地正神本司處。

共和社會主義越南國，平陽省，市社守油沒，正美社居奉。道真錄保安迎祥請福今為本村会同儀禮念百性男婦老幼大小等性旨祈異請祈筵生安人利物吉祥主照言念生居中界 著。蒼天頓，乾坤覆載之恩感聖神照(臨)之德以於。戊戌年三月二十日到例犒祭一筵竊念情旨祈為懇求人物願得平安，除災兇延去切慮溟天春節孟月良晨有例迎瘟送客之禮。

取於本月是日請命道流就于亭處修說靈寶太上禳除送瘟及部下祈安，法壇一筵司得此除瘟癘，依科修奉合行修帖請前事理疾速方隅山川野縣都大城隍合屬真司感令知委統值南方山祐衛前來剪除鬼賊驅逐瘟癘除惡消忘。

單法筵之成就安人利物各保消寧肅迺聖真降臨進席毋遺時則牒到奉行辛物稽滯須至牒者右牒請天下都大城隍大王司主者照鑒施行謹牒。歲次戊戌年，三月，二十日時牒今本村叩拜：玉清大崗神霄玉樞金闕職錄法師字保零承行三天扶教輔元大法天師正一靖應顯祐真君。

Phiên âm:

Linh bảo đại pháp ty tráp phó Thành Hoàng thổ địa chánh thần bản tư xứ.

Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam quốc, Bình Dương tỉnh, thị xã Thủ Dầu Một, Chánh Mỹ xã cư phụng. Đạo chân lục bảo an nghinh tường thỉnh phúc kim vi bản thôn hội đồng nghi lễ niệm bách tính nam phụ lão ấu đại tiểu đẳng tính chỉ kỳ dị thỉnh kỳ diên sanh an nhân lợi vật cát tường chủ chiếu ngôn niệm sanh cư trung giới vạn trú.

Thương thiên đốn, càn khôn phúc tải chi ân cảm thánh thần chiếu (lâm) chi đức dĩ ư. Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật đảo lệ khảo tế nhất diên thiết niệm tình chỉ kỳ vi khẩn cầu nhân vật nguyện đắc bình an, trừ tai hung diên khứ thiết lự minh thiên xuân tiết mạnh nguyệt lương thần hữu lệ nghinh ôn tống khách chi lễ. Thủ ư bản nguyệt thị nhật thỉnh mệnh đạo lưu tự vu đình xứ tu thuyết linh bảo thái thượng nhượng trừ tống ôn cấp bộ hạ

kỳ an. Pháp đàn nhất diên tư đắc thủ trừ ôn hoàng, y khoa tu phụng hợp hành tu thiệp thỉnh tiền sự lý tật tốc phương ngưng sơn xuyên dã huyện đô đại Thành Hoàng hợp thuộc chân tư cảm lệnh tri uỷ thống trị Nam phương sơn hữu vệ tiền lai tiễn trừ quỷ tặc khu trục ôn hoàng trừ ác tiêu vong.

Đơn pháp diên chi thành tự an nhân lợi vật các bảo tiêu ninh túc vu thánh chân giáng lâm tiễn tịch vô di thời tác điểm đảo phụng hành tân vật khê trê tu chí điệp giả hữu điệp thỉnh thiên hạ đô đại Thành Hoàng đại vương tư chủ giả chiếu giám thi hành cấn điệp. Tuất thứ Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật thời điệp kim bản thôn khẩu bái: Ngọc Thanh đại động thần tiêu, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự bảo linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyên đại pháp thiên sư chánh nhất tinh ứng hiển hữu chân quân.

Ý tống ôn:

Nguyên văn chữ Hán:

稽首頓首百拜字保齡奉為。

共和社會主義越南國平陽省市社守油沒正美社居奉。

道真錄保安迎祥集福。今為本村会同儀禮合百性男婦老幼大小等性旨祈為。請祈筵生安人利物各相主照言念生居中界 著蒼天頓。乾坤覆載之恩感三元照臨之德迪於。

戊戌年，三月，二十日，到例犒祭一筵不記日忽被天瘟，有德物命或被之譴責，或逢下鬼之訴諛，或獨犯神明或土氣安行於，妖氣等衆於，所犯未犯撰魔事欲得平安。皈投靈寶禳除乞請道士就于亭處修說靈寶禳除瘟癘，鼠法壇一筵依科修設逐處宣行建立壇儀驅除瘟疫滿散貨財送歸上界。仰憑道力保佑鄉人，牛，馬，成群但瘟癘之退散伏願全社百性人物。請福來除災但，曰富，曰康，曰寧茂應百祥凡在時中永蒙道蔭。歲次。

戊戌年，三月，二十日，時意今本村叩拜。

Phiên âm:

Khê thủ đốn thủ bách bái tự Bảo Linh phụng vị.

Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam quốc, Bình Dương tỉnh, thị xã Thủ Dầu Một, Chánh Mỹ xã cư phụng. Đạo chân lục bảo an nghinh tường tập phúc. Kim vi bản thôn hội đồng nghi lễ hợp bách tính nam phụ lão ấu đại tiểu đẳng tính chỉ kỳ vi. Thỉnh kỳ diên sanh an nhân lợi vật các tương chủ

chiều ngôn niệm sinh cư trung giới vạn trứ thương niên đôn. Càn khôn phúc tải chi ân cảm tam nguyên chiếu lâm chi đức dĩ ư.

Mậu Tuất niên, tam ngoạt, nhị thập nhật đáo lệ khao tế nhất diên bất ký nhật hốt bị thiên ôn, hữu đức vật mệnh hoặc bị chi khiển trách, hoặc phùng hạ quý chi tổ du, hoặc độc phạm thân minh, hoặc thổ khí an hành ư yêu khí đặng chúng ư, sở phạm, thị phạm chọn yểm sự dục đắc bình an. Quy đầu Bảo Linh nương trừ khát thỉnh đạo sỹ tựu vu đình xú tu thuyết linh bảo nương trừ ôn độc, thử pháp đàn nhất diên y khoa tu thiết trực xú tuyên hành khiến lập đàn nghi khu trừ ôn dịch mãn tán hoá tài tổng quy thượng giới. Ngưỡng bằng đạo lực bảo hữu hương nhân, ngư, mã thành quần dẫn ôn độc chi thối tán phục nguyện toàn xã bách tính nhân vật. Thỉnh phúc lai trừ tai đần, viết phú, viết khang, viết ninh mậu ứng bách tường phạm tại thời trung vĩnh môn đạo âm.

Tuế thứ Mậu Tuất niên, tam ngoạt, nhị thập, thời ý kim bồn thôn khấu bái.

Diệp tá bình:

Nguyên văn chữ Hán:

奉為第子字保齡承行上奏。

共和社会主义越南國平陽省市社守油沒正美社居奉。道錄保安迎祥集福今為本村会同儀礼合百性男婦老幼大小等，性旨祈為請祈延生安人利物各相主照言念生居中界 著蒼天頓。乾坤覆載之恩感三光照臨之德迺於。

戊戌年三月二十日到例犒祭一筵。保性和真靖，開明達元真，坛應官，君，將，帥，吏，兵國來降威靈。東方蛮雷九百九萬千兵速到坛所。西方蛮雷使者八百萬二十千兵速到坛場。南方蛮雷七百七十二萬千兵速(到)坛場。北方蛮雷五百五十二萬千兵速到坛場。中央蛮雷金缺六百六十二萬千兵速到坛場。

今準右牒請保性和真靖，開明達元真坛應官，將，帥，吏，兵疾速陰兵吾今禳送瘟癘之例法坛。一筵收捉瘟癘疫疔來就亭中受飲獻礼驅塵送去他方，不可侵犯人物村中之內罪干玄憲須至牒者。

歲次戊戌年，三月，二十日時意今本村叩拜：玉清大崗，玉區金闕，職錄法師字保齡承行三天扶教輔元大師正一靖應願祐真君。

Phiên âm:

Phụng vị đệ tử tự Bảo Linh thừa hành thượng tấu.

Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam quốc, Bình Dương tỉnh, thị xã Thủ Dầu Một, Chánh Mỹ xã Cư phụng. Đạo chân lực bảo an nghinh tường tập phúc, kim vi bồn thôn Hội đồng nghi lễ hợp bách tính nam phụ lão ấu đại tiểu đấng, tính chi kỳ vi thỉnh kỳ diên sinh an nhân lợi vật các tương chủ chiếu ngôn niệm sinh cư trung giới vạn trứ thương thiên đôn. Càn khôn phúc tải chi ân cảm tam quang chiếu lâm chi đức dĩ ư.

Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật đáo lệ khao tế nhất diên. Bảo Tĩnh Hoà Chân Tĩnh, Khai Minh Đạt Nguyên Chân đàn ứng quan, quân, tướng soái, lại binh quốc lai tốc giáng uy linh. Đông phương Man Lô cửu bách cửu vạn thiên binh tốc đáo đàn sở. Tây phương Man Lô sử giả bát bách vạn nhị thập thiên binh tốc đáo đàn tràng. Nam phương Man Lô thất bách thất thập nhị vạn thiên binh tốc (đáo) đàn tràng. Bắc phương Man Lô ngũ bách ngũ thập nhị vạn thiên binh tốc đáo đàn trường. Trung ương Man Lô kim khuyết lục bách lục thập nhị vạn thiên binh tốc đáo đàn tràng.

Kim chuẩn hữu diệp thỉnh Bảo Tĩnh Hoà Chân Tĩnh, Khai Minh Đạt Nguyên Chân đàn ứng quan, tướng, soái, lại, binh tất tốc âm binh ngô kim nương tổng ôn hoàng chi lệ pháp đàn. Nhất diên thâm tróc ôn hoàng dịch lệ lai tựu đình trung thụ âm hiển lễ khu trần tổng khứ tha phương, bất khả xâm phạm nhân vật thôn trung chi nội tội can huyền hiển tu chí diệp giả.

Tuế thứ Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật thời ý kim bồn thôn khấu bái: Ngọc Thanh đại động, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự Bảo Linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyện đại sư chánh nhất tĩnh ứng nguyện hữu chân quân.

Hịch phát tấu chùa:

Nguyên văn chữ Hán:

上清正一風火院。灵官元帥速現威灵伏望玉皇上帝敕奉為。会同儀礼社正美設立坛送瘟癘收捉五方瘟部等 除瘟癘疫疔等保護生人平安，不得眷恋容情隱匿火急奉行須至指揮檄者，右檄仰玉衝天破動橫天。馬朱程三元帥部領天逢部下非魔走鬼。二大使者及六大火吏兵等衆遍行東西南北花果之下井灶之中。

公同佛寺收捉五方瘟部及部下同來獻礼所有台詞敕奉收等瘟癘, 疫疔等等陰兵遊遺時刻依應奉行箚逆帝令來請本坛憲送鄴都依應治罪故檄. 歲次戊戌年三月二十日時意今本村叩拜: 玉清大崗玉區金闕職錄法師字保齡承行三天扶教輔元大師正一靖應願祐真君.

Phiên âm:

Thượng thanh chánh nhất phong hỏa viện. Linh quan nguyên soái túc hiện uy linh phục vọng Ngọc Hoàng thượng đế sắc phụng vị. Hội đồng nghi lễ xã Chánh Mỹ thiết lập đàn tống ôn hoàng thân tróc Ngũ phương Ôn bộ đẳng thế trừ Ôn Hoàng, dịch lệ đẳng bảo hộ sanh nhân bình an, bất đắc quyền luyến dung tình ẩn nặc hoả cấp phụng hành tu chí chỉ huy hịch giả, hữu hịch ngưỡng Ngọc Xung thiên phá động hoành thiên. Mã Châu Trình tam nguyên suất bộ lĩnh thiên phùng bộ hạ phi ma tẩu quý. nhị đại sứ giả cập lục đại hoả lại binh đẳng chúng biến hành Đông Tây Nam Bắc hoa quả chi hạ tinh táo chi trung.

Công đồng phật tự thu tróc Ngũ phương Ôn bộ cập bộ hạ đồng lai hiến lễ sở hữu đài ha sắc phụng thân đẳng Ôn Hoàng, dịch lệ đẳng đẳng âm binh du di thời khắc y ứng phụng hành nhược nghịch để lệnh lai thỉnh bồn đàn hiến tống phong đô y ứng trị tội cố hịch. Tuế thứ Mậu Tuất niên tam nguyệt nhị thập nhật thời ý kim bồn thôn khấu bái: Ngọc thanh đại động, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự Bảo Linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyên đại sư chánh nhất tĩnh ứng nguyện hữu chân quân.

Hịch phát tẩu đình:

Nguyên văn chữ Hán:

上清正一風火院. 灵官元帥速現威灵伏望玉皇上帝敕奉爲. 会同儀礼社正美設立坛送瘟癘收捉五方瘟部等 除瘟癘疫疔等保護生人平安不得眷恋容情隱匿火急奉行須至指揮檄者右檄仰玉衝天破動橫天. 馬朱程三元帥部領天逢部下非魔走鬼. 二大使者及六大火吏兵等衆遍行東西南北花果之下井灶之中.

公同廟廡收捉五方瘟部瘟癘, 疫疔及部下同來獻礼所有台詞. 敕奉瘟癘疫疔千千萬萬精兵遊遺時刻依應奉行箚逆帝令來請本坛憲送鄴都依應治罪故檄. 歲次戊戌年, 三月, 二十日時意今本村叩拜: 玉清大崗玉區金闕職錄法師字保齡承行三天扶教輔元大師正一靖應

願祐真君.

Phiên âm:

Thượng thanh chánh nhất phong hỏa viện. Linh quan nguyên soái túc hiện uy linh phục vọng Ngọc Hoàng thượng đế sắc phụng vị. Hội đồng nghi lễ xã Chánh Mỹ thiết lập đàn tống ôn hoàng thân tróc ngũ phương ôn bộ đẳng thế trừ Ôn Hoàng, dịch lệ đẳng bảo hộ sanh nhân bình an, bất đắc quyền luyến dung tình ẩn nặc hoả cấp phụng hành tu chí chỉ huy hịch giả hữu hịch ngưỡng Ngọc xung thiên phá động hoành thiên. Mã Châu Trình tam nguyên suất bộ lĩnh thiên phùng bộ hạ phi ma tẩu quý. Nhị đại sứ giả cập lục đại hoả lại binh đẳng chúng biến hành Đông Tây Nam Bắc hoa quả chi hạ tinh táo chi Trung.

Công đồng miếu mạo thu tróc Ngũ phương Ôn bộ Ôn Hoàng, dịch lệ cập bộ hạ đồng lai hiến lễ sở hữu đài ha. Sắc phụng Ôn Hoàng dịch lệ thiên lực sĩ vạn vạn tinh binh du di thời khắc y ứng phụng hành nhược nghịch để lệnh lai thỉnh bồn đàn hiến tống phong đô y ứng trị tội cố hịch. Tuế thứ Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật thời ý kim bồn thôn khấu bái: Ngọc Thanh đại động, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự Bảo Linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyên đại sư chánh nhất tĩnh ứng nguyện hữu chân quân.

Hịch phát tẩu đình:

Nguyên văn chữ Hán:

上清正一風火院. 灵官元帥速現威灵伏望玉皇上帝敕奉爲. 会同儀礼社正美設立坛送瘟癘收捉五方瘟部等 除瘟癘疫疔等保護生人平安不得眷恋容情隱匿火急奉行須至指揮檄者右檄仰玉衝天破動橫天. 馬朱程三元帥部領天逢部下非魔走鬼. 二大使者及六大火吏兵等衆遍行東西南北花果之下井灶之中.

公同三岐收捉五方瘟部瘟癘, 疫疔及部下同來獻礼所有台詞. 敕奉瘟癘疫疔千千萬萬精兵遊遺時刻依應奉行箚逆帝令來請本坛憲送鄴都依應治罪故檄. 歲次戊戌年, 三月, 二十日時意今本村叩拜: 玉清大崗玉區金闕職錄法師字保齡承行三天扶教輔元大師正一靖應願祐真君.

Phiên âm:

Thượng thanh chánh nhất phong hỏa viện. Linh quan nguyên soái túc hiện uy linh phục vọng Ngọc Hoàng thượng đế sắc phụng vị. Hội đồng nghi lễ xã Chánh Mỹ thiết lập đàn tống ôn hoàng thân

tróc ngũ phương ôn bộ đẳng thế trừ Ôn Hoàng, dịch lệ đẳng bảo hộ sanh nhân bình an, bất đắc quyền luyện dung tình ẩn nặc hoả cấp phụng hành tu chí chỉ huy hịch giả hữu hịch ngưỡng Ngọc xung thiên phá động hoành thiên. Mã Châu Trình tam nguyên suất bộ lĩnh thiên phùng bộ hạ phi ma tẩu quý. Nhị đại sứ giả cập lục đại hoà lại binh đẳng chúng biến hành Đông Tây Nam Bắc hoa quả chi hạ tinh táo chi Trung.

Công đồng Tam kỳ thâm tróc Ngũ phương Ôn bộ Ôn Hoàng, dịch lệ cập bộ hạ đồng lai hiến lễ sở hữu đài ha. Sắc phụng Ôn Hoàng, dịch lệ thiên thiên vạn vạn tinh binh du di thời khắc y ứng phụng hành nhược nghịch đế lệnh lai thỉnh bồn đàn hiến tổng phong đô y ứng trị tội cố hịch. Tuế thứ Mậu Tuất niên, tam nguyệt, nhị thập nhật thời ý kim bồn thôn khấu bái: Ngọc Thanh đại động, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự Bảo Linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyên đại sư chánh nhất tinh ứng nguyện hữu chân quân.

Điệp tổng ôn:

Nguyên văn chữ Hán:

太上禳送瘟癘祈安法一筵今據.

共和社会主义越南國, 平陽省, 市社守油沒, 正美社居奉. 道真錄保安迎祥集福, 今為本村会同儀礼合百性男婦老幼大小等窃念情旨祈為, 懇求人物願得平安, 除災央兇送法窃慮思到溟天春節季月良晨有例送瘟癘之礼. 謹取今月吉日請命法師就于亭處修說太上解除災殃兇神惡煞瘟癘, 度疾祈安法坛一筵以今事境祈有礼物菲儀聞者足用龍舟一隻猪一首金銀錢財等物足用.

右牒給, 今年越王行遣天狗行兵之神成曹判官魔賊鬼王. 東方青帝九夷君官九十萬人兵南方赤帝八蛮君三千萬人兵. 西方白帝六戎君官五千萬人兵. 北方黑帝五狄君官七千人兵中央黃帝三秦君官六千萬人兵. 五方瘟部道路神官四時八節一切兇寒諸, 班瀉滯兇害生人兇冤債死, 行病, 行寒, 行熱四時福劫刀蒼死路虎狼蛇咬沉溺被禱落頭沙井行疫行瘟千千疫疔萬萬瘟癘兵左兵右雄英. 今年行遣土地正神一切等神威靈應到瘟癘保護疫疔証知明降福除災殃村內平安祈黎庶年年來福壽月月送兇神遠去施行牒到神明之至轉牒者謹牒.

歲次戊戌年三月二十日時牒本村叩拜. 玉

清大崗, 玉區金闕, 職錄法師字保齡承行三天扶教輔元大師正一靖應願祐真君.

Phiên âm:

Thái thượng nương tổng ôn hoàng kỳ an pháp nhất diên kim cứ.

Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam quốc, Bình Dương tỉnh, thị xã Thủ Dầu Một Chánh Mỹ xã cư phụng. Đạo chân lục bảo an nghinh tường tập phúc, kim vi bồn thôn hội đồng nghi lễ hợp bách tính nam phụ lão ấu đại tiểu đẳng thiết niệm tình chỉ kỳ vi, khẩn cầu nhân vật nguyện đắc bình an, trừ tai ương hung tổng pháp thiết lự tư đạo minh thiên xuân tiết quý nguyệt lương thần hữu lệ tổng ôn hoàng chi lễ. Cẩn thủ kim nguyệt cát nhật thỉnh mệnh pháp sư tự vu đình xứ tu thuyết Thái thượng giải trừ tai ương hung thần ác sát ôn hoàng, độ tạt kỳ an pháp đàn nhất diên dĩ kim sự cảnh kỳ hữu lễ vật phi nghi văn giả túc dụng long chu nhất chích trừ nhất thủ kim ngân tiền tài đẳng vật túc dụng.

Hữu điệp cấp, kim niên Việt Vương hành khiển Thiên Cầu hành binh chi thần Thành Tào phán quan ma tặc quỷ vương. Đông phương Thanh Đế cử di quân quan cử thập vạn nhân binh nam phương xích đế bát man quân tam thiên vạn nhân binh. Tây phương Bạch đế Lục Nhung quân quan ngũ thiên vạn nhân binh. Bắc phương Hắc đế ngũ địch quân quan thất thiên vạn nhân binh. Trung ương Hoàng đế tam tàn quân quan lục thiên vạn nhân binh. Ngũ phương Ôn bộ đạo lộ thần quan tứ thời bát tiết nhất thiết hung hàn, chư ban tả trệ hung hại sinh nhân hung oan trái tử, hành bệnh, hành hàn, hành nhiệt tứ thời phúc kiếp đao thương tử lộ hồ lang xà giảo trầm nịch bị đảo lạc đầu sa tinh hành dịch hành ôn thiên thiên dịch lệ vạn vạn ôn hoàng binh tả binh hữu hùng anh. Kim niên hành khiển thổ địa chánh thần nhất thiết đẳng thần uy linh ứng đáo ôn hoàng bảo hộ dịch lệ chứng tri minh giáng phúc trừ tai ương, ương thôn nội bình an kỳ lê thứ niên niên lai phúc thọ nguyệt nguyệt tổng hung thần viễn khứ thi hành điệp đáo thần minh chi chí chuyên điệp giả cẩn điệp.

Tuế thứ Mậu Tuất niên tam nguyệt nhị thập nhật thời ý kim bồn thôn khấu bái. Ngọc Thanh đại động, Ngọc Khu kim khuyết, chức lục pháp sư tự Bảo Linh thừa hành tam thiên phù giáo phụ nguyên đại sư chánh nhất tinh ứng nguyện hữu chân quân./.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Sở Văn hoá - Thông tin tỉnh Bình Dương (1998), *Sơ khảo về tín ngưỡng, lễ hội dân gian và truyền thống tỉnh Bình Dương*, Xí nghiệp in tỉnh Bình Dương.
- [2]. Huỳnh Ngọc Trảng, Trương Ngọc Tường (1990), *Đình Nam bộ xưa & nay*, NXB Đồng Nai.
- [3]. Nguyễn Đình Tư (2017), *Địa chí hành chính các tỉnh Nam kỳ thời Pháp thuộc 1859-1954*, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh.
- [4]. Hồ Tường (cb), Nguyễn Hữu Thế (2005), *Đình ở thành phố Hồ Chí Minh*, NXB Trẻ, Thành phố Hồ Chí Minh.
- [5]. Ủy ban nhân dân tỉnh Bình Dương (2010), *Địa chí Bình Dương*, tập 1, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

**PERFORMING TONG ON RITUAL AT CHANH MY GOD TEMPLE IN
THU DAU MOT CITY, BINH DUONG PROVINCE****Summary**

Tong On ritual at Chanh My God Temple is one of the local people's aged-old practices. In the past, it was a folk religion operating independently of other spiritual institutions such as god temples, shrines, Master worshipping shrine, temples, etc. Currently, Tong On ritual is no longer an independent popular institution as before, but it has been embedded in the worshipping ceremonies in temples, shrines, Master shrines, etc. Chanh My God Temple is one of the typical folk religions still maintaining the regular rituals of Tong On. As an old-established rule, Tong On ritual is held periodically in the third lunar month every year. In addition to the preparation work, Tong On ritual at Chanh My God Temple consists of 10 ceremonials: the Thanh Hoang greeting, Ancestors greeting, Soldiers greeting, Thanh Hoang celebrating, Soldiers forming, Food distribution, Papers distribution, On Bo celebrating, On farewelling and Ancestors thanking. Tong On is the annual ritual of Chanh My ward people to banquet and farewell the On Bo off the local residence. This is one of the traditional practices preserved for generations of Chanh My residence.

Keywords: Tong On, Tong On ritual, Chanh My god temple.

Ngày nhận bài: 14/01/2019; Ngày nhận lại: 20/3/2019; Ngày duyệt đăng: 18/4/2019.